

Klimat- och Näringslivsdepartementet
Klimatenheten

Vår referens/dnr:
2026-164

Er referens/dnr:
KN2026/01568

2026-10-02

Svenskt Näringslivs remissyttrande gällande EU-kommissionens förslag till revidering av EU ETS

Inledande kommentarer

EU ETS i den europeiska klimatpolitiska arkitekturen post-2030

ETS är ett marknadsbaserat och teknikneutralt instrument med goda förutsättningar att kostnadseffektivt driva på för utsläppsminskningar i ekonomin. Systemets fortsatta bidrag till ett förutsägbart investeringsklimat är av stor vikt för industrins konkurrenskraft och för att realisera de stora investeringar som behövs för att förstärka unionens resiliens och för att bidra till att leverera på uppsatta klimatmål. EU ETS behöver utformas så att utsläppsminskningar sker genom omställning och investeringar i svensk och europeisk industri, snarare än genom minskad produktion eller att nya investeringar förläggs utanför EU. Revideringen av EU ETS-systemet får heller inte medföra att de företag som gått före och investerat för att minska fossila bränslen och råvaror i sin produktion missgynnas.

Samtidigt är det beklagligt att EU-kommissionen ej presenterat helheten i den europeiska klimatpolitiska arkitekturen post-2030. För att såväl 2040 målet som klimatneutralitetsmålet ska uppnås krävs stora utsläppsminskningar i såväl den handlande som den icke-handlande sektorn, samt naturlig och industriell kolinlagring. I denna sammantagna klimatpolitiska arkitektur är det viktigt att alla sektorer vederbörligen bidrar och särskild hänsyn bör tas till de delar av näringslivet som är internationellt konkurrensutsatt.

Förslagets ramar

Förslagets konsekvensanalys

Svenskt Näringsliv vill framhålla att förslagets konsekvensanalys bitvis är bristfällig. Som ovan nämnts har kommissionen ej presenterat en helhet för den klimatpolitiska arkitekturen post-2030. Vidare behöver de sammantagna effekterna på utsläppsrättsmarknaden, industrins konkurrenskraft och investeringsförutsättningar samt tillgången till energi till konkurrenskraftiga kostnader och hållbara råvaror analyseras bättre än de gjorts i konsekvensanalysen.

Den linjära reduktionsfaktorn (LRF)

Svenskt Näringsliv välkomnar att EU-kommissionens ambition med förslaget om bana för nyutgivning av utsläppsrätter är i linje med EU:s klimatmål för 2040. Svenskt Näringslivs anser likt EU-kommissionen att takten för nyutgivning av utsläppsrätter måste anpassas till gällande europeiska klimatmål. Det medger en fortsatt ambitiös bana för utfasning och omställningstryck, samtidigt som det är den europeiska klimatlagens lagstadgade klimatmål som bestämmer takten i europeiska styrmedel. Det är samtidigt även centralt att alla sektorer i ekonomin bidrar till att klimatmålen uppnås.

Inkludering av permanenta upptag i EU ETS

Svenskt Näringsliv anser att det är positivt att permanenta upptag handlas upp centralt och integreras i EU ETS på ett kontrollerat och förutsägbart sätt. Svenskt Näringsliv är samtidigt positivt till att integreringen av permanenta upptag sker med tydliga volymbegränsningar, för att undvika att permanenta upptag i för stor utsträckning ersätter utsläppsminskningar eller skapar starka incitament att använda biomassa för bio-CCS som annars skulle kunna användas som råvara i industrin. Svenskt Näringsliv anser vidare att det är viktigt att regelverket utgår från tydliga och teknikneutrala krav på vad ett permanent upptag ska uppnå för att kunna omfattas av ETS.

Internationella krediter

Svenskt Näringsliv anser att användningen av internationella krediter endast bör kunna komma i fråga i begränsad omfattning samt endast för krediter som uppfyller höga krav på kvalitet och miljöintegritet.

MSR

Svenskt Näringsliv anser att det är nödvändigt att anpassa MSR:en till ett krympande EU ETS. Anpassningen måste ske på ett sådant sätt som bidrar till ett fungerande och förutsägbart system med god likviditet. MSR bör bedömas tillsammans med utsläppstaket, internationella krediter och permanenta upptag så att den samlade utformningen bidrar till en stabil och förutsägbar marknad och undviker både långvariga överskott och kraftig knapphet. Svenskt Näringsliv anser även att det är positivt att annulleringen av utsläppsrätter tas bort då det ger mer förutsägbarhet.

Skydd mot koldioxidläckage

Villkor för fri tilldelning

Svenskt Näringsliv anser att skyddet mot koldioxidläckage ska vara teknikneutralt och inte missgynna industrier som ställt om tidigt. Förslaget om villkor för fri tilldelning väcker många frågor. Rent principiellt medför förslaget en förskjutning från det tidigare syftet med fri tilldelning - en skyddsmekanism för koldioxidläckage - till ett nytt syfte, dvs. ett styrmedel för investeringar. Det finns risk att kommissionens förslag ger incitament till suboptimala investeringar både i val av investering och i tidpunkten för investeringen för att möta kommissionens krav. Om villkor för fri tilldelning ska införas måste de utformas på ett sätt som inte är alltför administrativt betungande för företag och kontrollmyndigheter samt inte missgynnar de som går före. Omställningsinvesteringar är komplexa och det går inte att utlova utsläppsminskningar till ett visst datum. Vidare är omställningsinvestering också beroende av externa faktorer som t.ex. elförsörjning och tillståndprocesser. Det är också viktigt att notera att förslaget inte enbart villkorar den sista delen av den fria tilldelningen på investeringar, utan ställer krav på investeringar motsvarande det ekonomiska värdet av hela den fria tilldelningen under perioden.

Exportlösning för CBAM-sektorer

För produkter som exporteras från EU kan CBAM inte ersätta fri tilldelning som verktyg för att motverka koldioxidläckage. Därför behövs någon annan lösning för produkter som exporteras till tredje land. Det är en stor brist i förslaget att EU-kommissionen ej föreslår en långsiktig lösning på exportfrågan. Det är fortsatt en väldigt viktig fråga för svensk industri – såväl industri som omfattas av CBAM som producenter nedströms i värdekedjan - som har stor export till tredje land.

Utfasning av fri tilldelning kopplat till CBAM

Svenskt Näringsliv anser att det är problematiskt att förutsättningarna för utfasning av fri tilldelning ändras jämfört med lagstiftning som antagits endast för några få år sedan. Utfasningen av fri tilldelning kopplar i sin tur till infasning av CBAM och det är därav centralt att CBAM kommer igång och börjar fungera som det är tänkt, såväl för de sektorer som omfattas av CBAM som för sektorer nedströms i värdekedjan. Ett väl fungerande CBAM är avgörande för att förhindra koldioxidläckage och för att säkerställa likvärdiga konkurrensvillkor när den fria tilldelningen fasas ut. Svenskt Näringsliv vill även framhäva att det finns ett behov av att utvidga CBAM till fler produkter som möter en snedvriden konkurrens och för att minska risken för kringgående och koldioxidläckage längre ner i värdekedjan.

Fri tilldelning och 95 %-regeln

Svenskt Näringsliv anser att Sverige bör verka för konkurrensneutralitet för svensk industri som träffas av 95 %-regeln, gentemot mer fossilberoende europeiska konkurrenter, och gällande förutsättningarna för fri tilldelning. 95%-regeln riskerar att avskräcka tidiga och effektiva utsläppsminskningar och skapa skillnader i behandlingen av skydd mot koldioxidläckage mellan anläggningar. Att ta bort den säkerställer att de bäst presterande anläggningarna fortsätter att ha incitament och att tidiga utsläppsminskningar understöds istället för att de bestraffas.

Riktmärken

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget om sektorsspecifika värme- och bränsleriktmärken där rådande gemensamma fallback-riktmärken inte speglar befintliga omställningsmöjligheter. Detta kräver robusta och representativa sektorsdata och att ändringar i riktmärken motsvarar faktisk teknisk och kommersiell utveckling. Den fria tilldelningen får inte genom riktmärken urholkas i en takt som saknar motsvarighet i tekniskt och kommersiellt tillgängliga omställningsalternativ.

För riktmärken där anläggningar är få till antalet kan enskilda anläggningar få orimligt stor påverkan när riktmärket fastställs baserat på de 10% bästa anläggningarna. Det kan handla om att ny teknik startas upp på enstaka anläggningar som skulle sänka riktmärket avsevärt trots att den faktiska produktionsvolymen för den nya tekniken eller processen är väldigt låg. Fastställandet av riktmärken för fri tilldelning kan behöva ses över för att ta hänsyn till producerad volym snarare än antal anläggningar.

Finansiering och intäkter

Svenskt Näringsliv välkomnar förslaget att en större andel av ETS-intäkterna bör fördelas tillbaka till industrins klimatinvesteringar, snarare än till andra ändamål.

Kompensation för indirekta kostnader

Kommissionen föreslår inga förändringar när det gäller kompensation för indirekta kostnader orsakade av ETS. Svenskt Näringsliv anser att det bör vara en centraliserad lösning för

kompensation för indirekta kostnader för att säkerställa konkurrensneutralitet inom EU, inte minst med tanke på att METSAF-regelverket medger kumulation med kompensation för indirekta kostnader. Möjligheten till kumulation gäller den specifika kombinationen av CISAf-elprisstöd och kompensation för indirekta kostnader. Svenskt Näringsliv anser att kompensation för indirekta kostnader bör kunna räknas av för målet om att minst 50% av medlemsländernas auktionsintäkter ska gå till de verksamheter som omfattas av EU ETS.

Investment Booster och Industrial Decarbonization Bank

EU-kommissionens förslag till Investment Booster och Industrial Decarbonization Bank kan vara välkomna finansieringsverktyg. Det är samtidigt viktigt att utformningen inte missgynnar företag som redan har tagit investeringsbeslut och genomfört investeringar utan tillgång till de nya finansieringsverktygen. Om dessa finansieringsmöjligheter endast gäller de företag som ännu ej tagit investeringsbeslut riskerar dock företag som gått före och tagit risk utan att Investment Booster och Industrial Decarbonization Bank fanns att kraftigt missgynnas. Samtidigt finns en risk att dessa stödsystem enbart kan utnyttjas av stora projekt som har möjlighet att hantera omfattande administration.

Intäkter

Det är positivt att förslaget ställer krav på att intäkter från ETS ska gå tillbaka till ETS-sektorer. 50% är en förbättring men vi anser att det borde vara 100% (inkluderande kompensation för indirekta kostnader).

Avfallsförbränning och CCU

Avfallsförbränning i EU ETS

Svenskt Näringsliv välkomnar förslaget om att förbränning av icke-farligt avfall inkluderas i EU ETS. En harmonisering inom EU skapar mer likvärdiga konkurrensvillkor mellan medlemsstaterna. Eftersom avfallsförbränning redan omfattas av EU ETS i Sverige bör Sverige verka för en snabbare infasning än den som föreslås, för att undvika att svenska aktörer under en längre period får bära högre kostnader än motsvarande verksamheter i andra medlemsstater. Utformningen bör samtidigt säkerställa att incitamenten stärks för att styra återvinningsbara material till materialåtervinning framför energiåtervinning. För material som kan materialåtervinnas bör förbränning inte vara ett ekonomiskt mer attraktivt alternativ.

Incitament för CCU

Svenskt Näringsliv välkomnar förslaget då det kan ge stärkta incitament för CCU. Förslaget skapar mer likvärdiga villkor mellan återvunnet och fossilt kol. Det är viktigt att regelverket beaktar kretsens ursprung och säkerställer att användning av infångad fossil koldioxid inte ges samma behandling som användning av biogen koldioxid.

Sjöfart

Extra tilldelning till rederitåta medlemsstater

Svenskt Näringsliv ifrågasätter den föreslagna förlängningen av extra tilldelning till rederitåta medlemsstater. Tilldelning bör inte avgöras av var rederier har sitt säte. I det fall extra tilldelning ska fördelas bör det istället vara medlemsstater belägna i EU:s geografiska periferi som ges extra tilldelning. Detta i syfte att kompensera för den relativt ökande negativa konkurrensnackdel dessa medlemsländer har på grund av det så kallade avståndshandikappet givet ökade kostnader för import/export. Här anser Svenskt Näringsliv

att den svenska regeringen behöver värna transportintensivt svenskt näringslivs intresse i kommande förhandlingar.

IMO och ETS

Om ett globalt system för utsläppskostnader införs genom IMO behöver EU:s regler anpassas för att undvika dubbelbetalning och säkerställa en konkurrensneutral omställning.

Flygtrafik

Utökning av EU ETS till flygningar bortom EU/EES (tredje land)

Svenskt Näringsliv anser att förslaget riskerar att leda till snedvriden konkurrens samt undergräva det globala klimatstyrmedlet för flyget (CORSIA) som är överenskommet inom FN-organet ICAO. Om EU går vidare med förslaget riskerar det att urholka möjligheterna att bevara och utveckla ett globalt styrmedel för flygets klimatpåverkan. Nuvarande undantag från EU ETS för flygningar utanför EU/EES bör tills vidare behållas men undantagets effektivitet och funktion bör kontinuerligt utvärderas av EU-kommissionen.

Förslaget att undanta flygningar med destination längre bort än 5000 km från Frankfurts flygplats till 31 december 2032 och utanför EES väcker principiella och praktiska frågor. Motiveringen till valet av Frankfurt som referenspunkt och varför exakt 5000 km används är oklart. I det fall detta undantag införs bör undantagets effektivitet och funktion kontinuerligt utvärderas av EU-kommissionen.

Stefan Kvarfordt
Svenskt Näringsliv